

SAMEN AAN DE TEKEN TAFEL

Jongeren en gezinnen betrekken
bij verandering in de jeugdzorg





SAMEN AAN DE TEKEN TAFEL

Jongeren en gezinnen betrekken
bij verandering in de jeugdzorg

Eva Becking, Sophie Holierhoek, Monique van Meel

Wat je vindt in dit boekje

1	Waarom jongeren en gezinnen betrekken?	6
2	Factoren die een rol spelen	8
3	Inspiratie uit de jeugdzorgregio	14
4	Tot slot	18
	 Bijlage – Gesprekken openen	 20

Voorwoord

De afgelopen jaren werkten we binnen Aanpak Wachtlijden samen met veel betrokken mensen in jeugdzorg: beleidsmakers, professionals, jongeren, ouders en ervaringsdeskundigen. In die samenwerking zagen we steeds opnieuw hoe groot het verschil is wanneer jongeren en gezinnen écht worden meegenomen in het verbeteren van beleid en processen. Hun perspectief maakt besluiten menselijker, innovatie relevanter en verandering duurzamer.

Tegelijk merkten we ook hoe ingewikkeld dat soms is. Niet omdat mensen het niet willen, maar omdat het in de praktijk tijd, aandacht en lef vraagt. Bij Aanpak Wachtlijden kregen we de ruimte om met jongeren en gezinnen te werken in verschillende regio's, en daar veel van te leren. Dit boekje is een van de resultaten daarvan: een samenvatting van wat we onderweg ontdekten, zagen werken en zelf hebben ervaren.

Wij – Sophie en Eva – schreven dit boekje omdat we geloven dat vernieuwing begint bij nieuwsgierigheid en gelijkwaardige samenwerking. Het is geen handleiding of methode, maar een uitnodiging om met aandacht te blijven kijken naar aannames, naar de ruimte die er is, en naar de rol die jij zelf kunt spelen.

We zien dat het betrekken van jongeren en gezinnen steeds vanzelfsprekender wordt. Met dit boekje willen we die beweging versterken – als erkenning voor wat er al gebeurt, en als aanmoediging om dat verder uit te bouwen.

Groet, Sophie & Eva

Hoofdstuk 1

Waarom jongeren en gezinnen betrekken?

In jeugdzorg zijn jongeren en gezinnen vaak onderwerp van beleid, maar niet altijd partner in de ontwikkeling daarvan. Terwijl juist zij dagelijks ervaren wat werkt en wat niet. Hun perspectief maakt beleid niet alleen menselijker, maar ook bruikbaar, effectiever en duurzamer.

Wanneer jongeren en gezinnen meedenken, gebeurt er iets wezenlijks:

- > Professionals kijken met een **bredere blik** en begrijpen beter wat er werkelijk speelt.
- > Besluiten worden **beter onderbouwd**, omdat ze gestoeld zijn op praktijkervaring in plaats van aannames.
- > Er ontstaat meer **wederzijds begrip en vertrouwen**, wat samenwerking versterkt en verandering versnelt.
- > Onderzoek laat bovendien zien dat co-creatie leidt tot **duurzamere resultaten**: mensen voelen zich mede-eigenaar van wat er verandert, en blijven er langer bij betrokken.

Wat er gebeurt als we het niet doen

Als we jongeren en gezinnen niet betrekken worden er oplossingen ontwikkeld die onvoldoende aansluiten en daardoor niet gebruikt worden. Het beleid dat geschreven wordt, voelt afstandelijk of is zelfs tegenstrijdig met de werkelijkheid. Veranderingen die we inzetten houden geen stand of worden later weer teruggedraaid.

Wat er mogelijk is als we het wel doen

- > **Meer draagvlak** – beleid en processen worden herkend en erkend.

- > **Betere kwaliteit** – co-creatie maakt beleid bruikbaar en effectiever.
- > **Nieuwe inzichten** – jongeren en gezinnen brengen invalshoeken die professionals zelf niet zien.
- > **Meer eigenaarschap** – doordat betrokkenen zich medeverantwoordelijk voelen, blijft verandering langer bestaan.

Kort gezegd: jongeren en gezinnen betrekken is geen extra stap, maar de basis én motor van duurzame vernieuwing in de jeugdzorg.

De kracht van systemisch ontwerp binnen jeugdzorg

Voor een ontwerper is het vanzelfsprekend: je betreft de eindgebruiker. *User-centered design, design thinking, co-creatie*, het zijn allemaal manieren van werken die vertrekken vanuit de leefwereld van mensen. Het idee is simpel: je kunt geen waardevolle oplossingen ontwerpen voor iemand, zonder diegene actief mee te nemen in het proces.

De ontwerpende aanpak wordt de laatste jaren steeds vaker toegepast bij publieke vraagstukken, ook in jeugdzorg. Deze manier van werken helpt omdat zij:

- > Verschillende perspectieven samenbrengt.
- > De vraag achter de vraag zichtbaar maakt.
- > Abstracte ideeën tastbaar maakt.
- > Verandering stap voor stap organiseert.

Juist omdat maatschappelijke vraagstukken vaak complex zijn en meerdere domeinen raken, biedt deze manier van denken houvast. Ze maakt het mogelijk om te werken met jongeren en gezinnen in plaats van over hen.

Hoofdstuk 2

Factoren die een rol spelen

Het betrekken van jongeren en gezinnen ziet er niet altijd hetzelfde uit. Soms past een korte check bij een idee, soms een uitgebreid co-creatieproces. Dat hangt af van verschillende factoren: het vraagstuk waar je mee bezig bent, de ruimte die er is, de doelgroep en je organisatie. In dit hoofdstuk vind je een paar van die factoren, met voorbeelden van hoe ze invloed hebben op de manier van participatie.



Aard van de ontwerpogave

Concrete afgebakende vraag → Systemische lange termijnverandering



Ruimte die er is

Veel beleidsruimte → Sterke beperkingen



Doel van het betrekken

Verkennen → Testen → Mede-eigenaarschap



Doelgroep

Weinig voorkennis → Veel ervaring of expertise
Makkelijk bereikbaar → Moeilijk bereikbaar



Organisatie en context

Ruimte en tijd → Strakke planning en weinig budget
Openheid voor co-creatie → Weerstand

Aard van de ontwerpogave

Concrete afgebakende vraag, bijvoorbeeld: "Is onze folder begrijpelijk voor jongeren?" Hier werkt een kleine sessie met een paar jongeren prima.

vs.

Systemische langetermijn verandering, bijvoorbeeld: "Hoe kunnen we aanbod collectief aanbieden?" Dan helpt het om jongeren en gezinnen structureler te betrekken, bijvoorbeeld via een panel of klankbordgroep die meerdere keren meedenkt.

Ruimte die er is

Veel beleidsruimte: je kunt vrij nadenken en nieuwe dingen proberen. Dan kun je jongeren en gezinnen uitnodigen om mee te dromen en concepten te bedenken.

vs.

Sterke beperkingen: er zijn kaders ('er moet een app komen') of wettelijke eisen. Ook dan kun je jongeren en gezinnen betrekken, maar meer in de rol van "hoe landt dit in de praktijk?" of "wat hebben jullie nodig om hiermee om te gaan?".

Doel van het betrekken

Verkennen: je wilt het probleem beter begrijpen. Bijvoorbeeld: ouders interviewen over waar ze vastlopen in de zorg.

vs.

Testen: je hebt al een idee en wilt checken of het werkt. Bijvoorbeeld: jongeren vragen een prototype van een app te proberen en feedback te geven.

vs.

Mede-eigenaarschap: je wilt dat jongeren en gezinnen echt mede-aanjager zijn. Bijvoorbeeld: een jongerenraad die zelf prioriteiten mag stellen in een project.

De doelgroep zelf

Weinig voorkennis: kies lichte en laagdrempelige vormen, zoals een gesprek met stellingen of creatieve werkvormen voor jongeren die voor het eerst meepraten.

vs.

Veel ervaring of expertise: zet ervaringsdeskundigen of ouders die al langer meedenken in voor verdieping.

Makkelijk bereikbaar: met jongeren die al actief zijn bij een (sport)club of een organisatie kun je snel schakelen en ze laten meedenken.

vs.

Moeilijk bereikbaar: bijvoorbeeld ouders die weinig vertrouwen hebben in “weer een project”. Met hen begin je klein, bijvoorbeeld met één-op-één gesprekken via iemand die ze vertrouwen.

Organisatie en context

Ruimte en tijd: is er budget en ruimte om uitgebreid co-creatie te doen? Dan kun je een heel traject opzetten.

vs.

Strakke planning en weinig budget: ook dan kun je iets doen, zoals een korte check-in met een paar jongeren of gezinnen.

Over de participatieladder

Veel mensen kennen de participatieladder, waarin de mate van invloed van cliënten stapsgewijs wordt weergegeven, van informeren en raadplegen tot meebeslissen. Die ladder helpt om bewust te worden van de verschillende niveaus van participatie.

In dit boekje kijken we breder. Niet alleen hoeveel invloed jongeren en gezinnen hebben, maar ook welke factoren bepalen wat op dat moment passend en haalbaar is. Denk aan de aard van de opgave, de beschikbare ruimte, de tijd, de ervaring in het team en de context van de organisatie.

De ladder helpt dus bij het plaatsen van participatie in gradaties van invloed, terwijl de factoren in dit hoofdstuk helpen om bewuste keuzes te maken over de aanpak. Beide zijn waardevol, maar ze beantwoorden een andere vraag.

Openheid voor co-creatie: als bestuurders en beleidsmakers het belangrijk vinden, kun je verder gaan.

vs.

Weerstand: begin klein, verzamel positieve voorbeelden en laat zien dat het werkt.

Altijd iets mogelijk

Deze factoren bepalen mede hoe je de samenwerking vormgeeft, maar ze zijn nooit een reden om het níet te doen. Ook met beperkte tijd, weinig budget of een lastig bereikbare doelgroep kun je altijd een stap zetten.

Wanneer schakel je een ontwerper of procesbegeleider in?

Je kunt al veel zelf, maar er zijn ook situaties waarin het waardevol is om iemand naast je te hebben die de samenwerking of co-creatie kan begeleiden. Dat kan een procesbegeleider zijn, een (systemisch) ontwerper, of iemand die beide rollen in zich verenigt.

- > Bij gevoelige thema's: als vertrouwen en veiligheid cruciaal zijn. Een procesbegeleider zorgt voor structuur en veiligheid, een social designer voegt hier creatieve vormen aan toe om ook stille of kwetsbare stemmen ruimte te geven.
- > Bij grotere trajecten: als er veel partijen en perspectieven samenkomen. De proceskant helpt iedereen aan bod te laten komen, de ontwerpende blik helpt verbanden te leggen en patronen zichtbaar te maken.
- > Voor verdieping en vernieuwing: procesbegeleiding borgt de samenwerking, ontwerpvaardigheden brengen verbeelding, creativiteit en frisse invalshoeken.

Wat levert dit op?

- > Sneller vertrouwen bij jongeren en gezinnen, doordat de aanpak aansluit bij hun leefwereld en de procesbegeleider/ontwerper een onafhankelijke partij is.
- > Nieuwe inzichten die je niet boven tafel krijgt met

standaardoverleggen of enquêtes.

- › Ruimte voor lastige of gevoelige onderwerpen, zonder dat het onveilig wordt.
- › Patronen zichtbaar maken: van losse verhalen naar collectieve lessen.
- › Meer draagvlak, omdat iedereen zichzelf terugziet in het resultaat.

Voorbeeld: je wilt een nieuw zorgpad ontwikkelen voor jongeren met complexe problemen. Soms volstaat een procesbegeleider die het gesprek veilig en gestructureerd leidt. Maar als je ook de beleving en creativiteit van jongeren en gezinnen echt wilt meenemen, kan een social designer dezelfde rol vervullen, en extra methoden inzetten om ervaringen en patronen zichtbaar te maken.

Belangrijk

Je hoeft niet te wachten op een “perfecte aanpak” en de juiste expertise. Je kunt altijd al iets kleins zelf doen. Je kan altijd (proberen):

- › Ruimte maken in projecten om jongeren en gezinnen in te brengen
- › Actief vragenstellen over het betrekken van jongeren en gezinnen aan collega's en projectleiders
- › Verhalen van jongeren en gezinnen delen in (bestuurlijke) overleggen

Elke stap in het inbrengen van het perspectief van jongeren en gezinnen, is een stap vooruit. En onthoud deze dingen:

- › Er is altijd iets mogelijk: laat je niet blokkeren door tijd of geld. Ook één gesprek kan al verschil maken.
- › Sluit aan bij de situatie: kies een vorm die past bij het moment en de mensen.
- › Maak het zichtbaar: laat zien wat je met de input hebt gedaan. Dat versterkt vertrouwen en motivatie om weer mee te doen.

Hoofdstuk 3

Inspiratie uit de jeugdzorgregio

Niets werkt zo overtuigend als verhalen uit de praktijk. Hier enkele voorbeelden uit de jeugdzorgregio's¹:

Cliëntperspectief in Twente

Twente streeft naar een jeugdhulplandschap waarin jeugdigen en gezinnen niet alleen centraal staan, maar ook actief bijdragen aan het vormgeven ervan. In Twente pakten we de Aanpak Wachttijden aan met focus op de leefwereld van jeugdigen. We borduurden voort op de visie op cliëntperspectief en -participatie die Twente al ontwikkeld had in de Regiovisie en de Samenwerkingsagenda. Hierin staat: we betrekken jongeren structureel bij beleid én uitvoering, zodat hun perspectief niet “opgehaald” wordt maar echt landt in besluiten en oplossingen.

We hebben een iteratieve werkwijze opgezet met verschillende werkvormen: een visuele enquête (Swipocratie) om breed input te verzamelen, themadialogen en creatieve werksessies met jongeren, het meewerken van jeugdigen in pilots (o.a. Startpunt Jeugd/Jeugdhuis en ontwikkelijn complexe scheidingen) en een vaste “pool” die concepten, websites en communicatie toetste. Op deze manier konden jeugdigen ons adviseren, besluiten met mee en coproduceerden ze oplossingsrichtingen.

“Een plan? Ik wil helemaal geen plan” – Jongere (16)

De jeugdigen brachten verrassend concrete inzichten: ze hebben liever 1-op-1 hulp dan groepen, ze maken zich zorgen over hun fysieke gezondheid, ze zoeken een plek zonder verwijzing om eerst te landen en ze gaven ons inzicht over wachtlijden en

het effect van dat wachten. Schokkend was om te horen dat sommige jeugdigen die niet thuis woonden al meer dan een jaar wachtten op een volgende groep. Ze waren toe aan de uitdagingen die bij een nieuwe groep hoorden, maar moesten verblijven op een groep die ze qua verantwoordelijkheden en vrijheden ontgroeid waren. Een jaar is heel lang als je jong bent.

Samenaarschap in het hulptraject (regio Haarlemmermeer)

Bij het project ‘Samenaarschap in het hulptraject’ stond één vraag centraal: hoe kunnen we ervoor zorgen dat cliënten écht eigenaarschap ervaren in hun hulptraject? We weten uit onderzoek dat gedeeld eigenaarschap essentieel is voor een effectief hulptraject, maar de ervaringsdeskundigen die wij spraken gaven aan dat zij dit zelden hebben gevoeld. Dat riep de vraag op: waarom niet, en hoe dan wel?

Het horen van de verhalen van (oud-)cliënten was hierin het belangrijkste uitgangspunt en dus randvoorwaardelijk aan de voortgang van het project. Dat zorgde wel voor uitdagingen. We wilden spreken met jongeren en ouders die nog in zorg waren of net uit zorg kwamen, maar dat bleek ingewikkeld, waardoor de werving veel tijd in beslag nam. Uiteindelijk hebben we met ervaringsdeskundigen gesproken, wat misschien wel nog waardevoller was omdat zij al ruimte hebben gehad om te reflecteren op hun ervaring.

Die gesprekken hebben ons mooie inzichten opgeleverd, die hier helaas niet uitgebreid opgeschreven kunnen worden. Kort gezegd, eigenaarschap bij de jongere/ het gezin blijkt niet te ontstaan door los te laten, maar juist door verbondenheid en een gevoel van gesteund worden in je eigen regie. Wat gebeurde was dat deze inzichten, ook op deze manier opgeschreven, een ander gesprek op gang brachten met professionals en binnen de regionale regiegroep. Waar we het eerst hadden over

¹ | Wil je meer weten over deze voorbeelden, neem dan contact met ons op!

voorwaarden of systeemvereisten, spraken we nu met elkaar op waardenniveau. Die beweging is doorgezet; er zijn steeds meer mensen die geloven in het opbouwen van een gelijkwaardige relatie als eerste stap voor een betekenisvol hulptraject, en dat

“Dit moet meer worden dan alleen methode, het gaat om een grondhouding die we allemaal moeten doorleven.”

– Lid van de regiegroep Haarlemmermeer

verder willen trekken dan alleen een idee of een training, maar naar een grondhouding die iedereen in het systeem aanneemt.

Jongerenperspectief op zorg in groepen

De jeugdzorgregio Holland Rijnland zet in op collectiveren: het organiseren van jeugdhulp in groepsverband. Hierdoor kunnen meer gezinnen sneller geholpen worden, met meer onderlinge steun en minder wachttijd.

In de praktijk blijkt het best lastig om een groep vol te krijgen, mede omdat jongeren zelf vaak een hoge drempel ervaren om aan een groep mee te doen. Om wel die beweging te willen maken, was het perspectief van jongeren dus essentieel en werden 2 jongerenpanels georganiseerd met 15 jongeren in samenwerking met 2 grote zorgaanbieders.

De uitdaging hierbij was om op een verantwoorde manier door te kunnen vragen over lastige onderwerpen met jongeren die (deels) nog in zorg waren. Dit kon alleen maar omdat de sessie vooraf werd voorbereid met de behandelaars en een jongere uit het jongerenpanel zelf: beide waren ook tijdens de sessie aanwezig. Tijdens de sessie was er extra ruimte om vooral ook niks te hoeven zeggen.

Ook hier bleek het jongeren perspectief erg waardevol, ook omdat de jongeren vaak met andere thema's komen waarbij

er best wat mogelijk is: Zo gaven ze aan dat ze van tevoren duidelijkheid willen over wie de groep leidt, hoe de sfeer is en wat ze kunnen verwachten. Ook benadrukten ze het belang van kleine groepen, goede sfeer, en de mogelijkheid om eerst eens te komen kijken.

“Ik wil dan reviews en ervaringen enzo, niet weer zo'n psycholoog die zegt dat alles helemaal top gaat zijn en dat het dat echt niet is. Ik wil weten wat ik kan verwachten”

– Jongere, 15

“Ik ben heel blij met de input die we kregen vanuit de jongeren, omdat heel veel dingen die zij noemen wel breed toepasbaar zijn bij alle groepsbehandelingen van onze organisatie. We hebben dooe deze bijeenkomst veel ideeën opgedaan om onze informatiestroom naar nieuwe jongeren te verbeteren.”

– Ambulant psychiatrisch begeleider

Tot slot

In steeds meer regio's zien we het al gebeuren: jongeren en gezinnen worden niet alleen gehoord, maar doen echt mee. Ze denken mee over beleid, delen hun ervaringen in verbetertrajecten en helpen professionals om met een bredere blik te kijken. Dat vraagt tijd, aandacht en soms ook moed, maar het levert veel op.

Dit boekje is geschreven als ondersteuning van die beweging. Niet om iets nieuws op te leggen, maar om taal, inspiratie en herkenning te bieden aan iedereen die dit al doet of wil versterken. Want elke stap die jongeren en gezinnen dichterbij het ontwerpproces brengt, maakt jeugdzorg menselijker, slimmer en duurzamer.

Als je meer wil weten over de ontwerpaanpak en co-creatie in het bijzonder, zoek ons dan op of check onderstaande leestips. En voor wie het gesprek daarover wil verdiepen of collega's wil meenemen, vind je in de bijlage een aantal gespreksopeners en reflectievragen. Niet als checklist, maar als hulpmiddel om samen te onderzoeken wat er nodig is om participatie vanzelfsprekend te maken, in beleid, uitvoering en samenwerking.

Tips voor doorlezen:

- > The Co-design Canvas — Wina Smeenk
- > Maakkracht — Tabo Goudswaard
- > Field Guide to Human-Centered Design — IDEO

Over de auteurs



Eva Becking is als adviseur systemisch ontwerp betrokken bij de aanpak wachttijden in de jeugdzorg. Met een achtergrond in psychologie en ruime ervaring in het sociaal domein werkt ze op het snijvlak van onderzoek, ontwerp en praktijk. Ze helpt organisaties complexe maatschappelijke vraagstukken te doorgronden en stap voor stap tot betekenisvolle verandering te komen, waarbij ze de leefwereld en systeemwereld met elkaar verbindt.

eva@burobecking.nl



Sophie Holierhoek is eveneens als adviseur systemisch ontwerp betrokken bij de aanpak wachttijden in de jeugdzorg. Sophie heeft een achtergrond in *strategic design* en *human-centred design* en is geboeid door complexe verwandervraagstukken. Ze is het liefst in beweging tussen leefwereld en systeemwereld en vertaalt de kennis die ze daar opdoet samen met alle betrokkenen naar praktische oplossingen.

sophie@shoshin.nu

Bijlage

Gesprekken openen: veranderen doe je nooit alleen

Als je werkt aan beter beleid of vernieuwende processen, kom je vroeg of laat het gesprek tegen over hoe je jongeren en gezinnen betreft. Soms loopt dat vanzelf, soms is het nog zoeken: wanneer doe je het, op welke manier en met wie?

Deze bijlage helpt om zulke gesprekken te voeren – met nieuwsgierigheid, aandacht en een beetje lef. Niet om te overtuigen, maar om samen te onderzoeken hoe samenwerking met jongeren en gezinnen vanzelfsprekender kan worden.

Gebruik de vragen en voorbeelden in een teamoverleg, met partners of als startpunt van een nieuw project. Er is geen goed of fout antwoord. Het belangrijkste is dat het gesprek op tafel komt, met respect voor elkaars perspectieven en met de overtuiging dat jongeren en gezinnen altijd iets waardevols toevoegen.

Reflectievragen om het gesprek te openen

Deze vragen nodigen uit om samen te verkennen wat samenwerking met jongeren en gezinnen voor jullie kan betekenen.

- **Wat drijft jou persoonlijk om jongeren en gezinnen te betrekken?**
Wanneer voelt dat natuurlijk, en wanneer juist spannend of ingewikkeld?
- **Waar zit bij jullie in de organisatie de echte ruimte om samen te werken met jongeren en gezinnen?**
En wat zou er gebeuren als je die ruimte iets groter maakt?

- **Wie betrek je nu vooral – en wie hoor je nog te weinig?**
Welke stemmen of perspectieven ontbreken nog in jullie gesprekken of besluiten?
- **Hoe maak je aan anderen duidelijk waarom samenwerken met jongeren en gezinnen belangrijk is?**
Wat helpt: een voorbeeld, een verhaal, een ervaring?
- **Wanneer voelt samenwerken met jongeren en gezinnen als 'extra werk', en wanneer juist als iets wat helpt?**
Wat maakt dat verschil?
- **Wat heb jij of je team nodig om jongeren en gezinnen nog vanzelfsprekender te betrekken?**
Denk aan tijd, steun, kennis of partnerschap.

Gesprekken die soms vastlopen

In veel teams leeft de overtuiging dat samenwerken met jongeren en gezinnen belangrijk is, maar er zijn ook momenten waarop het spannend, ingewikkeld of gewoon lastig lijkt. Dat is niet erg; het hoort bij verandering. Hieronder staan een paar veelgehoorde reacties en manieren om het gesprek open te houden.

“Wij willen wel, maar ze komen niet.”

Wat eronder zit: de verantwoordelijkheid wordt bij jongeren en gezinnen gelegd, terwijl de drempels vaak in onze uitnodiging zitten.

Hoe je het gesprek kunt openen:

- “Wat zegt het eigenlijk over onze manier van uitnodigen dat ze nu niet komen?”
- “Zullen we eens kijken wie al goed contact heeft met jongeren, en hoe we daarbij kunnen aansluiten?”

“We moeten eerst de kaders bepalen, daarna kunnen we ze erbij betrekken.”

Wat eronder zit: de behoefte aan controle en duidelijkheid.

Hoe je het gesprek kunt openen:

- “Helderheid is belangrijk. Maar misschien helpt het perspectief van jongeren en gezinnen juist om die kaders scherper te maken.”
- “Wat als we de richting schetsen, en die samen met hen verder invullen?”

“Het is een kwetsbare groep, je kunt ze niet zomaar alles vragen.”

Wat eronder zit: zorgzaamheid, maar soms ook voorzichtigheid om in actie te komen.

Hoe je het gesprek kunt openen:

- “Klopt, we hoeven niet alles te vragen. Maar we kunnen ze wel zelf laten kiezen wat veilig voelt en op welke manier ze willen meedoen.”
- “Misschien kunnen we klein beginnen, één vraag, één moment, en kijken hoe dat gaat.”

“Het is zoveel werk, die tijd hebben we niet.”

Wat eronder zit: echte zorgen over werkdruk, maar ook de neiging om te blijven bij wat bekend voelt.

Hoe je het gesprek kunt openen:

- “Het kost inderdaad tijd. Maar zes maanden praten zonder gezinnen levert vaak meer werk op dan één middag mét hen.”
- “Zullen we samen verkennen hoe we een eerste stap klein én haalbaar kunnen houden?”

“We zijn bang dat het verwachtingen schept die we niet kunnen waarmaken.”

Wat eronder zit: angst voor teleurstelling of reputatieschade.

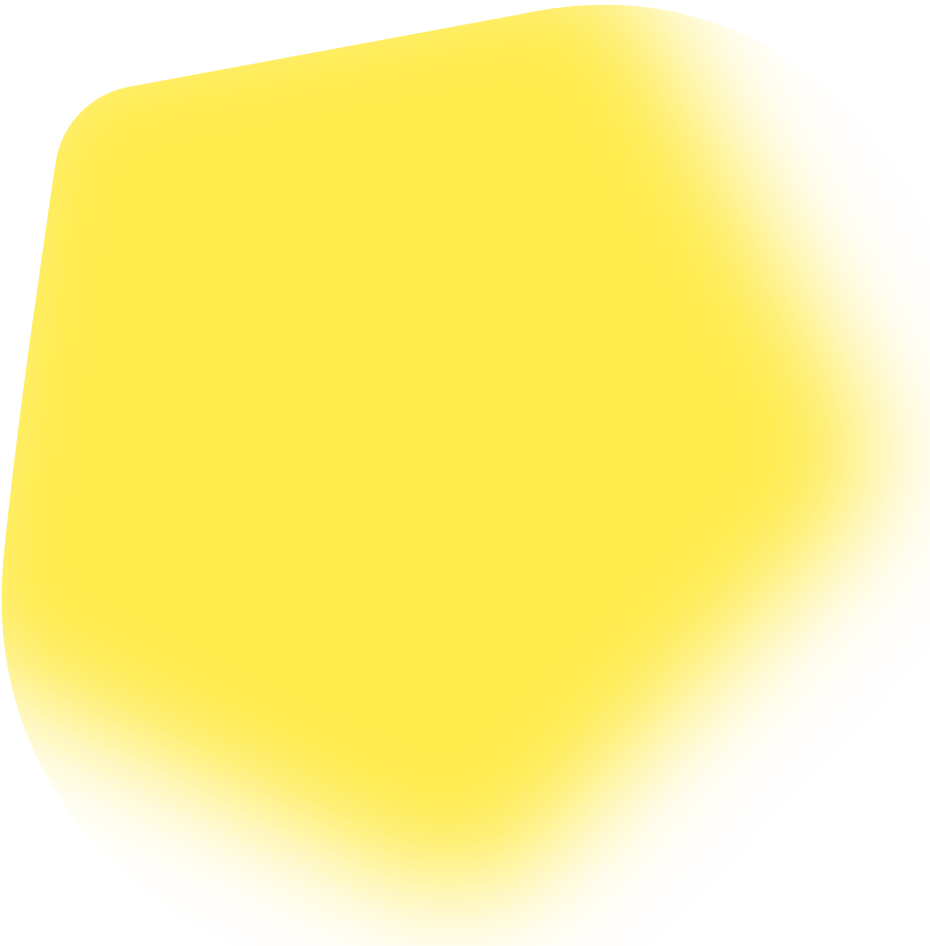
Hoe je het gesprek kunt openen:

- “Juist door eerlijk te zijn over wat wél en níet kan, bouw je vertrouwen op.”

- “Misschien helpt het om dat vooraf met jongeren en gezinnen te bespreken, wat ze van ons kunnen verwachten en wat niet.”

Tot slot

Het gesprek over samenwerken met jongeren en gezinnen begint niet bij de methode, maar bij de houding. Niet omdat het moet, maar omdat je wilt begrijpen, samen wilt leren en wilt bouwen aan betere, duurzamere oplossingen. Gebruik deze bijlage als hulpmiddel om dat gesprek op gang te brengen, met mildheid voor wat spannend is, nieuwsgierigheid naar wat mogelijk is, en vertrouwen dat samenwerking altijd iets oplevert, ook als het klein begint.



Colofon

2025

Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd | Aanpak Wachttijden

Auteurs: Eva Becking, Monique van Meel, Sophie Holierhoek

Vormgeving en layout: Sophie Holierhoek